

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Nastja Drolc

Vrednotni profil prebivalcev RS: Stališča o istospolnih družinah
(Empirična študija Evropske raziskave vrednot)

Diplomsko delo

Ljubljana, 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Nastja Drolc

Mentor: doc. dr. Samo Uhan

Vrednotni profil prebivalcev RS: Stališča o istospolnih družinah
(Empirična študija Evropske raziskave vrednot)

Diplomsko delo

Ljubljana, 2013

Vrednotni profil prebivalcev RS: Stališča o istospolnih družinah (Empirična študija Evropske raziskave vrednot)

Predlog družinskega zakonika je v Sloveniji odprl temo o istospolnih družinah, stališča o istospolnih družinah v Sloveniji pa so tudi osrednja tema diplomskega dela. V diplomskem delu je bila opravljena analiza literature na temo vrednot, stališč, premika družin iz modernosti v postmodernost, družine kot vrednote ter stališč o istospolnih družinah. Nato sem na podlagi sekundarne analize podatkov Evropske raziskave vrednot iz leta 2008 ugotavljala, katera je najpomembnejša vrednota prebivalcev Republike Slovenije, kar sem preučevala tudi glede na sociodemografske podatke (spol, starost, izobrazba). Ugotovljeno je bilo, da je prebivalcem RS najpomembnejša vrednota družina. Kakšna stališča imajo prebivalci RS do istospolnih družin, sem prav tako ugotavljala glede na sociodemografske podatke, torej spol, starost ter doseženo stopnjo izobrazbe anketirancev. Ugotovila sem, da imajo Slovenci zelo zavračajoč odnos do istospolnih družin. Ženske sicer pogosteje soglašajo s trditvijo, da bi homoseksualni pari lahko posvojili otroke, prav tako osebe z doseženo višjo stopnjo izobrazbe bolj soglašajo z omenjenim dejstvom. Kar se tiče starosti, pa nisem zaznala, da bi le-ta vplivala na stališča glede istospolnih družin.

Ključne besede: vrednote, stališča, družina, istospolne družine.

Value profile of the population of Republic of Slovenia: Attitudes on same-sex families (Empirical study of the European Value Survey)

Proposal of Family Code in Slovenia opened the topic of same-sex families. Attitudes towards same-sex families in Slovenia are also the focus of this thesis. In this graduation thesis I have first conducted a literature overview about values, attitudes, same-sex families, focusing on family as a value and attitudes towards same-sex families. The second part of this graduation thesis is based on a secondary analysis of European Values Survey. I have found out that to the people of Slovenia the most important value is family. Furthermore I was interested in the views of the population of Slovenia towards same-sex families. I also examined the socio-demographic data, sex, age and level of education. I found that the Slovenians have very refusing attitude to same-sex families. Regarding gender, I have found out that women are more likely to consent with adoption of children by the homosexual couple's. On the basis of age, I found that we can not conclude that age affects the attitude on same-sex families. I have found that people with higher levels of education achieved are more likely to consent with same-sex families.

Key words: values, attitudes, family, same-sex families.

KAZALO

1	UVOD	5
2	VREDNOTE IN STALIŠČA	5
	2.1 Vrednote	5
	2.2 Stališča	8
3	DRUŽINA KOT POMEMBNA VREDNOTA PREBIVALCEV RS	9
4	DRUŽINA MED MODERNOSTJO IN POSTMODERNOSTJO	10
5	ISTOSPOLNE DRUŽINE V SLOVENIJI	11
	5.1 Stališča o istospolnih družinah	12
6	EMPIRIČNI DEL	14
	6.1 Predmet preučevanje in cilj naloge	14
	6.2 Opis raziskave in vzorca	14
	6.3 Uporabljene spremenljivke	14
	6.4 Empirična izhodišča	15
	6.5 Hipoteze	19
	6.6 Predstavitev in interpretacija rezultatov	20
	6.7 Preverjanje hipotez	22
7	SKLEP	23
8	LITERATURA	25
	PRILOGA A: IZPIS IZ SPSS	27

1 UVOD

Med polemiko o družinskem zakoniku so se javno še posebej izpostavile tematike glede istospolnih družin. Čeprav v Sloveniji obstajajo istospolne družine, smo Slovenci še vedno precej kritični do tipov družin, ki se razlikujejo od nuklearne družine, vključujoč istospolne družine. Ker gre za temo, ki je dvignila veliko prahu, civilna iniciativa pa je zbrala tudi dovolj podpisov, da je predlog novega družinskega zakonika dosegel referendum (predlog zakona pa je bil kasneje zavržen), me je zanimalo, kakšna so stališča prebivalcev Republike Slovenije (v nadaljevanju RS) do istospolnih družin (RTVSLO 2010).

Ker je nuklearnih družin tako v Sloveniji kot po svetu vedno manj, drugih tipov družin pa vedno več, je pomembno da ugotovimo, katere oblike družine so diskriminirane, do katerih imamo negativna stališča ter predvsem, kako jih lahko (predvsem zakonsko) zaščitimo, kar po raziskavah sodeč kasneje vodi tudi do zmanjšanja negativnih stališč do istospolnih družin. Zanimalo me je kako spol, starost ter izobrazba vplivajo na stališča prebivalcev RS o istospolnih družinah.

V diplomskem delu bom ugotavljala tudi, ali je družina najpomembnejša vrednota prebivalcev RS, ter kako na vrednotenje družine vplivajo sociodemografski podatki. Ker vrednote posameznika vplivajo na to, kakšna stališča imamo, me je zanimalo, ali tudi vrednotenje družine vpliva na to, kakšna stališča imamo prebivalci RS do istospolnih družin.

2 VREDNOTE IN STALIŠČA

2.1 Vrednote

Mnogo sociologov se je ukvarjalo s pojmom vrednote, zato obstaja precej definicij, ki jih opisujejo. Allport (v Musek 2000, 11) pravi, da so vrednote prepričanje, na podlagi katerih posameznik deluje na podlagi preferenc. Rokeach (1973, 5) trdi, da je »vrednota trajno prepričanje, da je specifični, določen način obnašanja ali eksistence družbeno ali osebno bolj zaželen v odnosu na nasprotni ali obratni način obnašanja ali eksistence.« Pravi, da imajo kognitivno, čustveno in vedenjsko komponento, ter da so kot take »predstava o končnih stanjih« in tudi »predstava o vedenju, ki omogoča doseganje zaželenega« (Prav tam).

Schwartz in Bilski (v Musek 2000, 11) pravita, da je »vrednota pojmovanje transsituacijskega cilja (terminalni, instrumentalni), ki izraža interese (individualne, kolektivne, obojne), povezane z motivacijsko domeno (uživanje, moč) in ga ocenjujemo v stopnjah pomembnosti (zelo pomemben do nepomemben) kot vodilno načelo v svojem življenju.«

Smith in Bond (v Musek 2010, 473) trdita, da so »vrednote kot splošno veljavna življenjska vodila pomembna sestavina vsake družbe in kulture. V njih se zgoščajo moralne in druge norme neke kulture, zato lahko prav v sprejetih vrednotnih usmeritvah vidimo ključ do razumevanja neke kulture in najboljše možno izhodišče za raziskovanje kulture in medkulturnih razlik.« Musek (2000, 9) vrednote opredeljuje kot »posplošena in relativno trajna pojmovanja o ciljih in pojavih, ki jih visoko cenimo, nanašajo pa se na široke kategorije podrejenih objektov in odnosov, in ki usmerjajo naše interese in naše vedenje kot življenjska vodila.« Vrednote so torej tisto, kar posameznik ceni, ter tisto, za kar si prizadeva, da bi dosegel (Musek 1993, 72).

Poznamo več klasifikacij vrednot glede na opredelitve različnih sociologov. Rokeach (1973) vrednote razdeli na osem področij. Slednja zajemajo:

- *Uživanje* (ugodje, zadovoljstvo)
- *Socialno moč* (ugled, vpliv, veljava)
- *Doseganje* (uspešnost, storilnost)
- *Varnost* (izogibanje nevarnosti)
- *Prosocialnost* (pomoč, altruizem)
- *Konformnost* (prilagajanje, upoštevanje norm)
- *Samousmerjanje* (lasten razvoj)
- *Zrelost* (duhovnost, harmonija)

Schwartz (v Musek 2010, 12) pa vrednote klasificira po sledečih vrednotnih tipih:

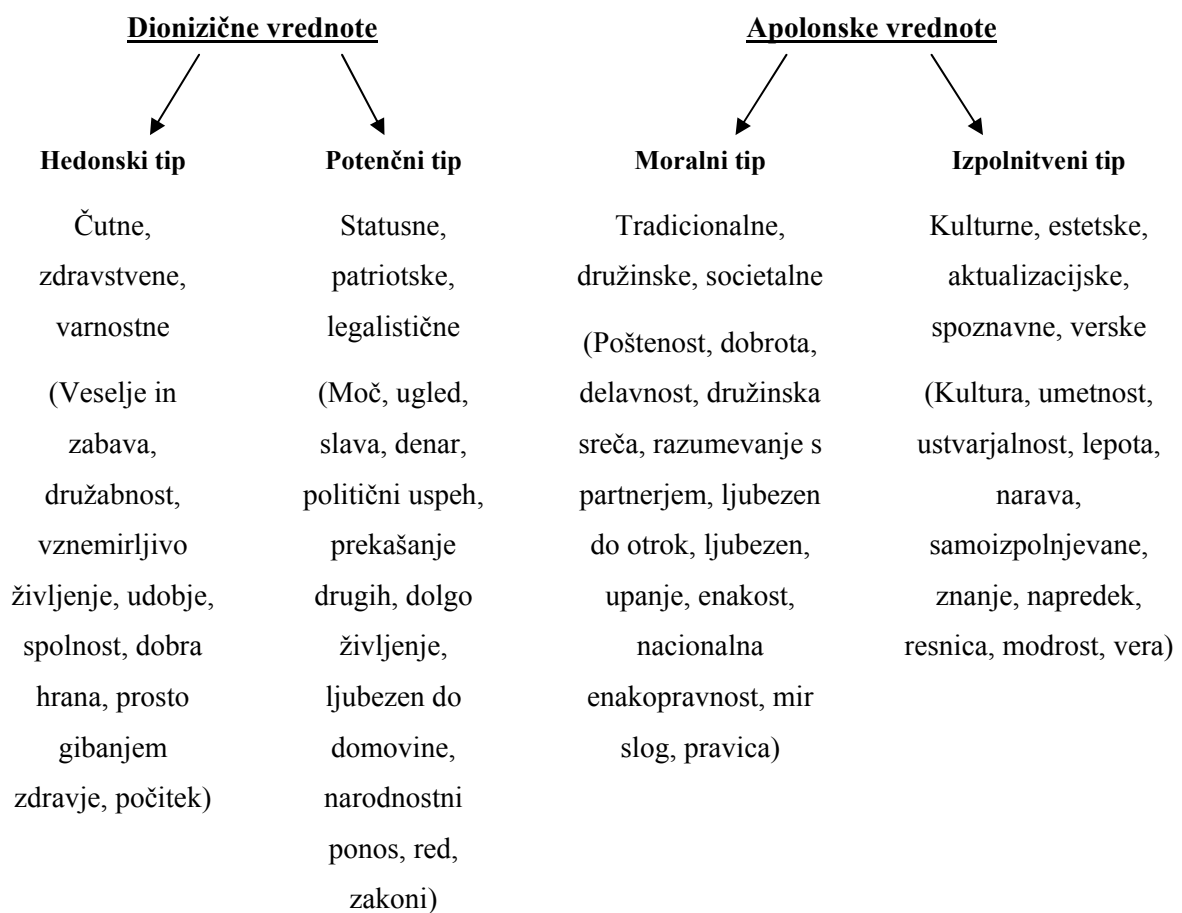
- *Samousmerjanje* (svoboda, ustvarjanje, neodvisnost, vedoželjnost, lastni cilji)
- *Stimulacija* (drznost, raznoterost, vznemirljivo življenje)
- *Hedonizem* (ugodje, uživanje v življenju)
- *Doseganje* (uspešnost, sposobnost, ambicioznost, vplivnost)
- *Status* (družbena moč, oblast, bogastvo)
- *Varnost* (družbena varnost, narodna varnost, družbeni red, čistost, vračanje uslug)
- *Tradicija* (ponižnost, sprejemanje usode, sprejemanje tradicije, zmernost)
- *Konformizem* (vljudnost, poslušnost, samodisciplina, spoštovanje staršev)

- *Benevolenca* (pripravljenost pomagati, poštenost, odpuščanje, lojalnost, odgovornost)
- *Univerzalizem* (širokodušnost, modrost, družbena pravičnost, enakost, mir v svetu, svet lepote, biti eno z naravo, varovanje okolja)

Zgoraj navedene kategorije povezuje v dve dimenziji višjega reda; samopoudarjanje nasproti samoporeseganja ter konservativnost nasproti odprtosti do sprememb.

Musek (2010, 477) na najvišjo raven postavi dionizične ter apolonske vrednote. Nadalje ločimo hedonski, potenčni, moralni in izpolnitveni tip. Muskovo klasifikacijo vrednot lahko vidimo v shemi 2.1.

Shema 2.1: Klasifikacija vrednot po Musku

Vir: Musek (2010, 477).

Vrednote so torej tisto, kar nas usmerja ter vpliva na naše odločitve ter vedenje. Ko pa govorimo o vrednotah, ne moremo mimo stališč. Razlika med vrednotami in stališči ter o tem, kaj so stališča, bo pojasnjena v sledečem podpoglavju.

2.2 Stališča

Pojasnimo najprej v čem se vrednote razlikujejo od stališč. Musek (2000, 13) pravi, da je »najodločilnejša razlika med vrednotami in stališči v tem, da so stališča vezana na specifične objekte in pojave, medtem ko se vrednote nanašajo na povsem konkretne pojave. Njihov položaj je generalnejši in centralnejši.« Vrednote torej vplivajo na naša stališča oziroma jih izoblikujejo. Stališče pa je odraz nečesa ter ga zato lahko povežemo z instrumentalnimi vrednotami (Musek 2000, 95).

Obstaja mnogo definicij, kaj stališča so. Fishbein in Ajzen (v Mitchell in Olson 1981, 318) menita, da je stališče »funkcija izstopajočih prepričanj v danem času.« Allport (Wilkie 1994, 281) pravi, da so stališča naučene predispozicije, na podlagi katerih se odzovemo na določen objekt ali skupino objektov (v ugodni ali neugodni smeri). Rosenberg in Hovland (v Nastran Ule 1997, 115) trdita, da so stališča »predispozicije posameznikov z pozitivnem ali negativnem odgovorom na določeno dogajanje ali situacijo v socialnem svetu.« Krech in drugi (v Nastran Ule 1997, 116) stališča definirajo kot »trajne sisteme pozitivnega in negativnega ocenjevanja, občutenja in aktivnosti do različnih socialnih situacij in objektov.«

Schermerhorn in drugi (2002) pravijo, da je stališče usmerjenost, da se posameznik pozitivno ali pa negativno odzove na dražljaje (na nekaj ali na nekoga) iz okolice. Gre torej za hipotetične konstrukte, ki jih razberemo iz mnenj ali vedenja posameznikov.

Ule (2009, 126) trdi, da so stališča »trajna duševna pripravljenost za določen način reagiranja«, pridobivamo pa jih skozi življenje. Pravi, da direktno in dinamično vplivajo na naše obnašanje. Pri stališčih gre torej za "implicitne odgovore" (torej odgovore na dražljaje), ki so posredniki med zunanjim dražljajem in vedenjem posameznika. Vsako stališče pa se nanaša na nek objekt, do katerega imamo pozitiven, negativen ali ambivalenten odnos (Rus 2011, 37). Stališča vplivajo na mentalno pripravljenost posameznika na to, kako reagira, ter posledično vpliva na to, kako posameznik doživlja razne objekte ali situacije ter tudi, kako na to čustveno reagira (Ule 2009, 130–131).

Nastran Ule (1997, 116) razlaga, da imajo stališča naslednje značilnosti:

- *Dispozicijski karakter stališč*: stališča so trajna duševna pripravljenost za določen način reagiranja
- *Pridobljenost stališč*: stališča pridobivamo v teku življenja v procesih socializacije
- *Delovanje na obnašanje*: stališča imajo direktiven in dinamičen vpliv na obnašanje in vplivajo na doslednost oziroma konsistentnost človekovega obnašanja

- *Sestavljenost oziroma kompleksnost stališč*: stališča so integracija treh osnovnih duševnih funkcij – kognitivne, čustvene in aktivnostne.

Stališča imajo več komponent; kognitivno, čustveno ter aktivno oziroma konativno komponento. H kognitivni komponenti štejemo vedenja, znanja, izkušnje, informacije ter argumente glede nekega objekta. K čustveni komponenti uvrščamo naša pozitivna ali negativna občutja glede nekoga ali nečesa. Aktivnostna (konativna) komponenta pa je težnja, da delujemo na določen način na podlagi našega stališča (Nastran Ule 1997, 116–117).

S stališči torej izražamo svoj pogled in naše mnenje do nekoga ali nečesa, na podlagi slednjega pa se oblikuje tudi posameznikovo vedenje do le-tega.

V sledečem poglavju bom predstavila družino kot eno izmed najpomembnejših vrednot prebivalcev RS.

3 DRUŽINA KOT POMEMBNA VREDNOTA PREBIVALCEV RS

Raziskava Slovenskega javnega mnenja (v nadaljevanju SJM) iz leta 1999 je pokazala, da 61,6 % vprašanih meni, da je delo zelo pomembno, 81,9 % je enakega mnenja za družino, 41,6 % oseb pa to trdi za prijatelje in znance. 32,3 % vprašanih je mnenja, da je prosti čas zelo pomemben, zgolj 2,5 % vprašanih to meni za politiko, ter le 2,2 % za vero (Rus in Toš 2005, 371). Tudi raziskava iz leta 1999 je pokazala, da kar 82 % vprašanih meni, da je družina zelo pomembna (Rus in Toš 2005, 167).

V kolikor vrednote Slovencev primerjamo z drugimi državami ugotovimo, da imamo Slovenci glede na Muskovo opredelitev vrednot tradicionalne vrednote (kamor uvrščamo tudi družino), družino pa vrednotimo višje kot Japonci (kultura, ki nam je oddaljena) in Avstrijci (kultura, ki je podobna naši) (Musek 2003).

Inglehart (V Vehovar 2009, 7) je zemljevid sveta razdeli na štiri področja, na katerih je označil razsežnost tradicionalnih ter sekularno-racionalnih usmeritev, na drugi strani pa vrednote preživetja ter vrednote samoizražanja. Tradicionalne vrednote označujejo pomembnost religije, družinskih vezi, podrejanje oblasti, druga stran pa predstavlja nasprotje tradicionalnega. Vehovar (2009, 32–33) meni, da ker je za Slovenijo značilno zatekanje k družini, nezaupanje v institucionalnost države, ter nizka tolerantnost do drugačnosti, se vedno

bolj približujemo tradicionalizmu ter materializmu, zato bi lahko rekli, da je za Slovenijo značilna retradicionalizacija.

Vehovar (2009, 34) pomembnost družine torej vidi predvsem v retradicionalizirani slovenski družbi, ta postopek pa se je začel v drugi polovici prejšnjega desetletja. To se kaže kot "zapiranje" v sorodstvena omrežja, kar je značilno za tradicionalizem. Razloge, zakaj se slovenska družba retradicionalizira, Vehovar vidi v globalizaciji in modernizaciji. Ker ljudje vedno težje vzdržujejo raven življenja, ki so je bili vajeni, se vračajo k tistemu, kar se je nekdaj že izkazalo kot učinkovito; s tem misli družinsko omrežje ter trdo delo. To se kaže še posebej v času krize.

4 DRUŽINA MED MODERNOSTJO IN POSTMODERNOSTJO

V Zahodnih družbah je v zadnjih desetletjih moč zaznati spremembe družinskega življenja, ki jih v nuklearnih družinah nismo zaznali (Švab 2001, 47). Po obliki spremembe družin zajemajo pluralizacijo družinskih oblik in zmanjševanje števila družinskih članov. Znotraj omenjenega štejemo vedno manj nuklearnih družin, vedno več reorganiziranih in enostarševskih družin, prihaja do parastarševanja, vedno več je istospolnih družin, enostarševskih družin in enočlanskih gospodinjstev (Švab 2001, 59). Švab (2001, 80) pravi, da »pluralizacija družinskih oblik pomeni soobstoj različnih oblik in načinov družinskega življenja glede na odločitev posameznikov.« Nadaljuje (Švab 2001, 42), da je »pluralizacija družinskih oblik postmoderna fenomen šele prek bolj obsežnega fenomena – družinske pluralizacije in šele s tem tudi ključni segment družinskega spreminjanja značilnega za postmodernost.« Švab meni, da »z družinsko pluralizacijo razumemo procese, kot so pluralizacija družinskih oblik in z njo povezani pluralizacija življenjskih stilov in življenjskih potekov, spreminjanje družinskih vrednot in intradružinska diferenciacija. Gre za nov fenomen, ki ga modernizacija ne predvideva; je tipično postmoderen (Švab 2001, 80).« Švab (2001, 51) razlaga, da izraz postmoderna služi kot oznaka za zadnja tri desetletja, torej obdobje, »ki nakazuje določene družbene transformacije in novosti v primerjavi z atributi družinskega življenja v moderni družbi.«

Giddens (2000, 208) pojasnjuje, da se modernost od tradicionalnosti razlikuje v dveh vidikih; tako, da se globalizira ter da posega v intimnost in vsakdanje življenje. Družina kot družbena

institucija je zaradi pluralizacije drugačna kot v modernosti. Takrat je zadostoval zgolj en model družine – jedrna družina (Giddens 2000, 205–227).

Inglehart trdi, da je za postmoderno značilno, da cilj življenja ni več preživetje (kot v tradicionalnih družbah), gospodarska rast (moderne družbe), ampak kakovost življenja. Posamezniki niso več podrejeni kolektivnim normam, ne ženejo se za uspehom, ampak sledijo postmaterialističnim vrednotam. Ni več vključevanja v tradicionalne hierarhične sisteme (cerkev, politične stranke) ali državo, ampak delujejo znotraj nehierarhičnih in nebioraktskih sistemov (v Rus in Toš 2005, 123). Vrednotni sistem se torej preusmerja k postmaterialističnemu, od ekonomske ter fizične varnosti k individualnemu samoizražanju (Švab 2001, 53). Inglehart (v Rus in Toš 2005, 122) meni, da je prehod iz modernosti v postmodernost posledica modernizacije Zahoda (industrializacije in urbanizacije). Gospodarska rast je pripeljala do vedno manjšega ekonomskega primanjkljaja, v ospredje pa so prišle vrednote, ki se navezujejo na kakovost življenja. Švabova (2001, 53) dodaja, da Inglehartova teorija drži le deloma in le za določene družbene skupine; veže se namreč bolj na urbano populacijo in je torej ne moremo posploševati na celotno populacijo.

Če lahko govorimo ne le o postmodernosti, temveč tudi o postmodernej družini, Švabova (2001, 54) odgovarja z dvema odgovoroma; lahko, saj je družinsko življenje sedaj drugačno od tistega v modernosti; ne, saj postmoderna oblika družine ne obstaja, saj od nekdaj prevladujoče nuklearne družine, danes družine ne moremo omejiti zgolj na eno samo obliko – postmoderno družino, saj slednja zajema več oblik.

Med postmoderne družine (če jih torej lahko tako imenujemo), uvrščamo tudi istospolne družine. O istospolnih družinah v Sloveniji ter o tem, kakšna so stališča ljudi do istospolnih družin, sledi v naslednjem poglavju.

5 ISTOSPOLNE DRUŽINE V SLOVENIJI

Kot smo videli v prejšnjem poglavju, se tako v Sloveniji kot drugje po svetu dogajajo intenzivne spremembe kar se tiče družinskega življenja (Rener in drugi 2006, 63). Iz nuklearne družine, ki je prevladovala nekdaj, je nastalo več tipov družin. Heteroseksualnost tako ni več edina možnost glede seksualne usmeritve v družini (Švab 2001, 81). Oblikovanje

družine je tudi vedno bolj odvisno od posameznikov. Ne moremo reči, da na to ne vplivajo tudi zunanji dejavniki, a kljub temu so možnosti posameznikov pri ustvarjanju družine vedno bolj družbeno odprte (Švab 2001, 55). Od leta 1970 pa je moč zaznati tudi vedno večje število istospolnih družin. Švabova pravi, da je v ZDA približno ena od treh lezbijk mama, ter eden od desetih gejev oče (Švab 2001, 61). Pomemben podatek pa je tudi, da je v ZDA leta 1991 v nuklearni družini živel le še eden od dveh otrok (Švab 2001, 59).

Čeprav zakonsko v Sloveniji temu ni zadoščeno, imajo homoseksualni pari otroke, veliko pa je družin, ki živijo v dopoljenih istospolnih družinah, kjer je eden od partnerjev v zvezo prinesel še otroka iz prejšnjega zakona, ali pa se je otrok rodil z umetno oploditvijo (Rener in drugi 2006, 141).

Ker prihaja do raznolikosti in pluralnosti oblik družinskega življenja, narašča število enostarševskih družin, dopoljenih družin, prihaja do večjega števila zakoncev brez otrok, samskih gospodinjev in homoseksualnih skupnosti (Čačinovič Vogrinčič 1995, 120), bi morali ljudje oblike družin, ki se razlikujejo od nuklearne, sprejeti. A zgoraj navedeni podatki kažejo, da temu ni tako. Ko govorimo o istospolnih družinah namreč ugotovimo, da je tako pri nas kot v tujini neheteroseksualno starševstvo še vedno tabu (Rener in drugi, 133).

5.1 Stališča o istospolnih družinah

Ker so poznomoderne družbe še vedno heteronormativne, homoseksualne partnerske odnose še vedno zaznamuje stigma, posledično tudi neheteroseksualne družinske oblike. To potrjuje tudi raziskava narejena v Sloveniji, ki je pokazala visoko stopnjo nasilja zaradi spolne usmerjenosti (Rener in drugi 2006, 128).

Nuklearna družina, torej družina z očetom, mamo in otroci, je od petdesetih let 20. stoletja zelo močna prisotna »v kolektivnih imaginarijih zahodne kulture, da so bile običajno vse druge družinske oblike in načini življenja opredeljeni v razmerju do nje.« Ker je le-ta oblika družine sprejeta kot prevladujoča, so druge oblike družin razumljene kot nenavadne in odklonske. »Predstave o nuklearni družini so tako močno ukoreninjene v moralnih, medijskih in političnih družinskih diskurzih, da si ti zlahka jemljejo moč razsojanja, kaj je normalna družina, kaj še sprejemljiva in kaj že nedopustna«. Pomembna informacija je, da je takšnih manj kot 20 % družin v Evropi (Rener in drugi 2006, 21). Kljub temu menimo, da je to edina "pravilna" oblike družine, večino drugih oblik pa zavračamo.

Rener in drugi (2006, 128) pravijo, da na homofobijo kažejo raziskave Slovenskega javnega mnenja, saj si več kot polovica Slovencev ne želi imeti homoseksualca za soseda. Dodajmo, da 95 % sploh ni imela nikakršnih stikov s homoseksualno osebo.

Rener in drugi (2006, 143–149) so zbrali argumente, ki jih uporabljajo ljudje, ki nasprotujejo istospolnim družinam. Le-ti nam pomagajo razumeti stališča homofobov do istospolnih družin. Argumenti so naslednji:

- Otroci v istospolnih družinah naj bi imeli težave v razvoju spolne identitete, saj se ne bodo naučili tradicionalnih spolnih vlog
- Otroci naj bi imeli več vedenjskih in osebnostnih težav
- Otroci naj bi bili podvrženi diskriminaciji zaradi spolne usmerjenosti svojih staršev
- Življenje v istospolni družini je otrokom vsiljeno
- Istospolne družine so nenaravne
- Lezbijke in geji zaradi svoje patološkosti predstavljajo grožnjo za otroke
- Ker naravno ne morejo imeti otrok, jih potemtakem naj nimajo
- Strah pred infekcijo, da bodo otroke vzgojili v homoseksualce
- Homoseksualci zlorabljajo svoje otroke
- Družba še ni zrela, zato ne izpostavljammo otrok načinu življenja, ki ga bo stigmatiziralo.

Golombok (v Rener in drugi 2006, 137) se strinja, da so v zgoraj navedenih argumentih predsodki, ki se pojavijo kot odgovor na netradicionalne družinske oblike, predpostavljajo pa, da so takšne oblike družine veliko tveganje za otroka. Pogosta je tudi predpostavka, da na otroka vplivajo družinske strukture kot družinski procesi, čeprav velja ravno obratno. Močna pa je tudi predpostavka, da naj bi lezbijke in geji ustvarjali homoseksualce, ter da bi naj otroci ne-bioloških staršev pogrešali biološke starše. V raziskavi je bilo ugotovljeno, da nič od naštetega ne drži.

Stacey pravi, da je že samo označevanje gejevskih in lezbičnih družin pomeni simptom čustvene ogroženosti, ki jo čutijo nekateri heteroseksualci, da imajo tudi geji in lezbijke lahko družino (v Rener in drugi 2006, 140).

Dodajmo, da »za nobenega od primerov škodljivih učinkov nekega družinskega konteksta na otroka ni bilo bistveno, v kakšni družinski obliki je otrok živel, pomembno je bilo, kaj se je v družini dogajalo« (Golombok v Rener in drugi 2006, 140). Vse omenjeno so torej predsodki, ki v resnici ne držijo. Ljudje so sicer vedno bolj strpni do različnih zakonskih in spolnih

praks, a se hkrati zmanjšuje tudi strpnost do vsega, kar bi naj ogrožalo »polnovredne odnose med starši in otroki« (Rus in Toš 2005, 151).

Vsi zgoraj navedeni argumenti se v Sloveniji pogosto pojavljajo, ter so glavni razlogi, zakaj istospolnih družin ne sprejemamo. V nadaljevanju sledi empirični del, kjer bom ugotavljala vrednotenje družine prebivalcev RS ter stališča prebivalcev RS do istospolnih družin glede na sociodemografske podatke.

6 EMPIRIČNI DEL

6.1 Predmet preučevanje in cilj naloge

Predmet preučevanje so vrednote prebivalcev Republike Slovenije ter stališča prebivalcev RS o istospolnih družinah. Cilj naloge je ugotoviti, kakšna so stališča prebivalcev RS o istospolnih družinah glede na sociodemografske podatke, ter ali vrednotenje družine vpliva na le-te.

6.2 Opis raziskave in vzorca

V diplomskem delu bom naredila sekundarno analizo Evropske raziskave vrednot SJM 2008. Gre za mednarodno raziskavo vrednot, v katero je vključena tudi Slovenija. Cilj raziskave je bilo zagotoviti družboslovno zanimive podatke glede sprememb v stališčih populacije. Raziskava je bila narejena v aprilu in maju 2008, podatke pa je zbiral Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij. Uporabljen je bil reprezentativni vzorec polnoletnega prebivalstva Republike Slovenije, na vprašanja so torej odgovarjale osebe starejše od 18 let, s stalnim prebivališčem v RS. Število anketiranih oseb je bilo 1366 (Malnar in drugi 2008).

6.3 Uporabljene spremenljivke

Vprašanja, ki sem jih uporabila za namen diplomskega dela so naslednje:

- Prosimo povejte, kako pomembna je vsaka od naštetih stvari v vašem življenju: delo, družina, prijatelji in znanci, prosti čas, politika, vera (*zelo pomembna / precej pomembna / ne preveč pomembna / sploh ni pomembna*)
- Homoseksualni pari bi morali imeti možnost posvojiti otroka (*soglašam / niti-niti / ne soglašam*)
- Navedite zadnjo šolo, ki ste jo končali, redno ali izredno
- Leto rojstva
- Spol

Neodvisne spremenljivke so spol, starost ter stopnja izobrazbe. Odvisne spremenljivke pa so pomembnost dela, družine, prijateljev in znancev, prostega časa, politike in vere; stališče o tem, ali bi homoseksualni pari morali imeti možnost posvojiti otroka.

6.4 Empirična izhodišča

Najprej sem želela ugotoviti, kako visoko prebivalci RS uvrščajo družino na svojo vrednotno lestvico, kasneje pa bom preverjala hipoteze, ki se nanašajo na stališča o istospolnih družinah.

Na podlagi teoretičnega dela lahko sklepamo, da Slovenci družino uvrščamo zelo visoko na vrednotno lestvico. Raziskava SJM iz leta 1999 nam pove, da 81,9 % vprašanih meni, da je družina zelo pomembna. To je najvišji odstotek izmed vseh ponujenih vrednot (Rus in Toš 2005, 371).

Za preverjanje pomembnosti družine kot vrednote sem uporabila vprašanje *Kako pomembna je vsaka od naštetih stvari v vašem življenju?* Rezultati so prikazani v spodnji tabeli.

Tabela 6.1: Pomembnost različnih vrednot v življenju prebivalca RS

	Delo	Družina	Prijatelji in znanci	Prosti čas	Politika	Vera
Zelo pomembna	58,7 %	83,5 %	48,6 %	39,6 %	2,7 %	14 %
Precej pomembna	35,4 %	13,8 %	42,6 %	47,5 %	13,8 %	26,7 %
Ne preveč pomembna	5,2 %	1,7 %	8,4 %	11,8 %	52 %	36,1 %
Sploh ni pomembna	0,7 %	1 %	0,4 %	1,2 %	31,5 %	23,2 %

Vir: Evropska raziskava vrednot (2008).

Iz tabele je razvidno, da kar 83,5 % oseb meni, da je družina zelo pomembna. Na drugem mestu je delo (58,7 %), sledijo prijatelji in znanci (48,6 %), prosti čas (39,6 %), vera (14 %), najmanj ljudi (2,7 %) pa meni, da je politika v življenju zelo pomembna. Kot vidimo je v primerjavi z drugimi vrednotami Slovincem najpomembnejša družina, saj kar 83,5 % oseb zase pravi, da jim je družina zelo pomembna. Na ta vprašanja je odgovarjalo 1366 oseb.

Družina je Slovincem tako pomembna, zato ker je slovenska družba retradicionalizirana. Posledica tega pa je "zapiranje" v sorodstvena razmerja, kar je specifična posledica negotovosti. To se je zgodilo predvsem zaradi globalizacije in modernizacije, kar je povzročilo težko vzdrževanje ravni življenja, ki smo ga bili vajeni poprej. Zato se vračamo k tistemu, kar je nekdaj že bilo učinkovito – k družini in delu (Vehovar 2009, 30–34).

Poleg tega pa je danes vse več družin, ki temeljijo na enakopravnih partnerskih razmerjih, ter je družina »vse manj prostor nadzora in prisile ter vse bolj prostor, ki omogoča čustveno izražanje in osebni razvoj članov družine (Rus in Toš, 149–150).«

Ker nam družina omogoča osebni razvoj, hkrati pa se lahko zatečemo k njej, nam je družina zelo pomembna. Poglejmo kako na vrednotenje družine vplivajo sociodemografski podatke.

Prikazala bom navzkrižne tabele vrednotenja družine glede na spol, starost, ter doseženo stopnjo izobrazbe. Najprej pogledjmo navzkrižno tabelo, ki prikazuje povezanost med pomembnostjo družine ter spolom anketirancev.

Tabela 6.1: Vrednotenje družine v povezavi s spolom

	Moški	Ženski
Zelo pomembna	78,5 %	87,8 %
Precej pomembna	17,5 %	10,6 %
Ne preveč pomembna	2,6 %	1 %
Sploh ni pomembna	1,4 %	0,7 %

Vir: Evropska raziskava vrednot (2008).

Vidimo lahko, da 78,5 % moških ter 87,8 % žensk meni, da je družina v življenju zelo pomembna. Razlika med moškimi in ženskami je 9,3 %. Na vprašanja je odgovarjalo 627 moških in 736 žensk.

Razliko med spoloma Musek (2000, 149 -151) pripiše dejstvu, da so ženske bolj usmerjene k apolonskim vrednotam (moralne, socialne, družinske, societalne, varnostne vrednote), torej

tistim, ki se nanašajo na emotivno ter duhovno življenje, altruizem ter medsebojno razumevanje. Moški bolj cenijo dionizične vrednote (potenčne, čutne, statusne, patriotske vrednote), torej vrednote, ki so povezane z dosežki, ustvarjalnostjo ter spolnostjo. Ker so ženske bolj usmerjene oziroma socializirane k družinskim vrednotam, jim družina posledično tudi več pomeni, kar se je pokazalo tudi v zgornji tabeli.

Vendar Uhan (1998, 48) pravi, da je lahko namera anketirancev včasih izraziti točno določeno vedenje. Sem uvrščamo tudi »socialne dejavnike, ki označujejo subjektivno naravo in se nanašajo na zaznavo socialnega pritiska (kot multiplikacije specifičnih normativnih prepričanj in motivacij),« kamor bi lahko umestili tudi vrednotenje družine. Obstajajo družbeno pričakovani odgovori o tem, kaj naj bi ženske o družini mislile, oziroma kako bi jo naj vrednotile. Na podlagi teh pričakovanj lahko ženske tudi odgovarjajo na vprašanja, tako da lahko razliko v vrednotenju družine pripišemo tudi temu.

Nadalje sem ugotavljala vrednotenje družine glede na starost anketirancev. Ule in Kuhar (v Malnar in Bernik 2004, 224) sta v raziskavi ugotovili, da kar 70 % Slovencev, starih od 17 do 25 let meni, da je družina kot vrednota zelo pomembna, enako meni kar 87 % oseb, starih od 26–33 let, 85 % starih od 34 do 41 let ter 83 % starih nad 42 let. Razlika v odstotku mladih (starih od 17 do 25 let), ki menijo, da je družina kot vrednota zelo pomembna, ter osebami starimi od 26 do 33 let je 17 %, zato predpostavljam, da starost vpliva na to, kako vrednotimo družino.

Naslednja tabela prikazuje povezanost med starostjo anketirancev ter vrednotenjem družine.

Tabela 6.2: Vrednotenje družine glede na starost

	18 - 25 let	26 - 33 let	34 - 41 let	42 - 65 let
Zelo pomembna	80 %	75,3 %	89,7 %	84,9 %
Precej pomembna	12,5 %	13,5 %	8,6 %	12,7 %
Ne preveč pomembna	5 %	7,9 %	1,7 %	1,5 %
Sploh ni pomembna	2,5 %	3,4 %	0 %	0,9 %

Vir: Evropska raziskava vrednot (2008).

Iz tabele je razvidno, da največ oseb (89,7 %) starih od 34 do 41 let meni, da je družina zelo pomembna. Enakega mnenja je 84,9 % starih od 42 do 65 let, ter 80 % vprašanih, starih od 18 do 25 let. 75,3 % vprašanih, starih od 26 do 33 let je prav tako mnenja, da je družina zelo

pomembna. Na vprašanje je odgovorilo 40 oseb, starih od 18 do 25 let, 89 oseb, starih od 26 do 33 let, 116 oseb, starih od 34 do 41 let ter 550 oseb, starih od 42 do 65 let.

Kot vidimo obstaja razlika v starosti glede vrednotenja družine. Največja razlika obstaja med starimi med 26 do 33 let, saj le 75,2 % vprašanih pravi, da je družina zelo pomembna. Kar 89,7 % starih od 34 do 41 let pa je mnenja, da je družina za njih zelo pomembna. Razlika je torej 14,4 %.

Lešnik Musek (1996, 127–133) pravi, da od vrednot, ki so povezane z ugodjem in zadovoljstvom (starost od 15 do 22 let) oseba preraste k vrednotam, ki se navezujejo na partnerstvo in ljubezen (značilno za posameznike, stare od 23 do 35 let). Kasneje so posamezniku pomembnejši uspeh, starejši kot pa je posameznik, pomembnejša so mu moralna načela (starost od 36 do 60 let). Musek (2000, 83–89) pa pravi, da mlajši bolj cenijo hedonske ter potenčne vrednote, starejši apolonske (prednjačijo izpolnitvene).

Po razlagi Lešnik Muskove lahko sklepamo, da so osebe, stare od 23 do 35 let bolj usmerjene k vrednotam, ki se tičejo partnerstva ter ljubezni. Rezultati v zgornji tabeli pa so pokazali, da to v tem primeru ne drži, drži pa za vprašane stare med 34 in 41 let. To bi lahko pojasnili z vedno kasnejšim vstopom mladih odraslih v "svet odraslih". Življenjski poteki posameznikov so po mnenju Becka (v Nastran Ule 2002) vedno bolj individualizirani, poleg tega pa posamezniki zaradi podaljšane mladosti oziroma LAT-faze (*living apart together*) vedno dlje živijo pri starših. Glavni razlogi za to so ekonomska neodvisnost, težave z zaposlitvijo, stanovanjske problematike ter daljši čas študija (Rener in drugi 2006, 18). To bi lahko pojasnilo, zakaj osebe stare med 26 do 33 let družino vrednotijo nižje kot druge starostne skupine – pravzaprav bi jih lahko še vedno uvrščali v skupino mladih odraslih, kar pa Lešnik Muskova v svoji klasifikaciji iz leta 1996 ne upošteva. Sklepam torej, da se vrednotenje družine prenese v kasnejša obdobja, v starost med 34. in 41. letom, kar je torej posledica poznega formiranja družine.

Sledi ugotavljanje, kako dosežena stopnja izobrazbe vpliva na pomembnost družine posameznika. Musek (2000, 144–145) namreč trdi, da imajo ljudje z različno stopnjo izobrazbe različne vrednote, torej se le-te razlikujejo glede na stopnjo izobrazbe, ki jo posameznik doseže. Ljudje z višjo stopnjo izobrazbe višje vrednotijo izpolnitvene vrednote. Nižja kot pa je stopnja izobrazbe, bolj posameznik vrednoti potenčne ter moralne vrednote. Na podlagi tega predpostavlja, da dosežena stopnja izobrazbe vpliva tudi na vrednotenje družine.

Naredila sem navzkrižno tabelo pomembnosti družine ter dosežene stopnje izobrazbe, vendar je signifikanca preseгла dovoljenih 5 % in torej ne moremo trditi, da izobrazba vpliva na vrednotenje družine. Na vprašanje je odgovarjalo 314 oseb z osnovnošolsko izobrazbo, 784 oseb s končano srednjo šolo, 228 oseb s končano višjo šolo ali fakulteto ter 31 oseb, ki je končalo magisterij ali doktorat.

Verjetno bi lahko to pojasnila z dejstvom, da je družina vsem prebivalcem RS zelo pomembna, ter zato ni razlik glede na doseženo stopnjo izobrazbe. Pri drugih sociodemografskih podatkih razlike sicer so, a precej male. Rus in Toš (2005, 140) pravita, da je »podpora večji vlogi družine in preprostejšemu načinu življenja tako vsesplošna, da med posameznimi sociodemografskimi skupinami ni večjih razlik oziroma niso pomembne.«

6.5 Hipoteze

Zastavila sem si tri hipoteze, ki se navezujejo na stališča o istospolnih družinah glede na sociodemografske podatke, torej na spol, starost ter stopnjo dosežene izobrazbe.

1. hipoteza: *Ženske bolj soglašajo z istospolnimi družinami kot moški.*

Iz teoretičnega dela je razvidno, da se vrednote posameznikov razlikujejo glede na spol. Kot smo videli, Musek (2000, 149–151) trdi, da so ženske bolj usmerjene k družinskim vrednotam. Rus in Toš (2005, 121) pa sta ugotovila, da so ženske v primerjavi z moškimi bolj strpne in doslednejše do drugih etičnih skupin. Ker ženske bolj cenijo socialne in družinske vrednote ter so bolj strpne do drugačnih predpostavljam, da so tudi kar se tiče stališč bolj tolerantne do različnih tipov družin, vključujoč istospolne družine.

2. hipoteza: *Mlajši bolj soglašajo z istospolnimi družinami kot starejši.*

Starejši anketiranci so bili vzgojeni v okolju, kjer je prevladovala nuklearna družina, ta oblika družine pa je posledično od petdesetih let 20. stoletja zelo močno prisotna v kolektivnih imaginarijih Zahodne kulture. Za starejše je ta oblika družine prevladujoča, posledično pa druge oblike družin razumejo kot nenavadne in odklonske (Rener in drugi 2006, 21). Rus in Toš (2005, 121) ugotavljata, da so mlajši bolj strpni do drugih etičnih, etničnih ter političnih skupin v primerjavi s starejšimi. Dodajata pa, da večja strpnost velja le za tiste mlade, ki živijo v politično in gospodarsko stabilni državi. Ker je bila raziskava narejena v letu 2008 je težko sklepati, ali Slovenijo uvrščamo v stabilno oziroma nestabilno državo. Kljub temu sklepamo, da so mlajši ne glede na politično in gospodarsko situacijo v letu 2008, ko je

raziskava potekala, vseeno bolj strpni do istospolnih družin. Na podlagi navedenega menim, da mlajši bolj sprejemajo istospolne družine.

3. hipoteza: *Osebe z doseženo višjo stopnjo izobrazbe bolj soglašajo z istospolnimi družinami kot osebe z nižjo stopnjo izobrazbe.*

Rus in Toš (2005, 109) pravita, da je »strpnost do vseh etničnih manjšin in novonastalih življenjskih slogih večja pri bolj izobraženih kot pri manj izobraženih respondentih.« Tudi Lottes in Kuriloff (1994) ter Ohlander (2005) so ugotovili, da ima dosežena stopnja izobrazbe pomemben vpliv na to, kakšno stališče ima oseba o homoseksualcih. Na podlagi navedenega sem mnenja, da osebe, ki so dosegle višjo stopnjo izobrazbe tudi bolj soglašajo z istospolnimi družinami v primerjavi z osebami, ki imajo nižjo stopnjo izobrazbe.

Vsako hipotezo bom preverjala s trditvijo, da bi *homoseksualni pari morali imeti možnost posvojiti otroka*, anketiranci pa so na to lahko odgovorili s *»soglašam, niti-niti ali z ne soglašam*.

6.6 Predstavitev in interpretacija rezultatov

Najprej sem želela ugotoviti, ali ženske bolj soglašajo z istospolnimi družinami kot moški. Spodnja tabela prikazuje odgovore na vprašanje, ali bi homoseksualci morali imeti možnost posvojiti otroka, v povezavi s spolom anketirancev.

Tabela 6.3: Soglašanje z istospolnimi družinami glede na spol

	Moški	Ženske
Soglašam	15,5 %	20,5 %
Niti – niti	12,4 %	13,7 %
Ne soglašam	72,1 %	65,8 %

Vir: Evropska raziskava vrednot (2008).

V tabeli lahko vidimo, da večina oseb nasprotuje istospolnim družinam (moški v 72,1 %, ženske pa v 65,8 %). 20,5 % žensk soglaša s tem, da bi homoseksualni pari morali imeti možnost posvojiti otroke, s tem pa se strinja le 15,5 % moških. Kot vidimo, večje število žensk soglaša z omenjeno trditvijo. Na vprašanje je odgovorilo 619 moških ter 701 ženska.

Tudi Herek (1988) in Kite (1996) sta ugotovila, da so moški manj strpni do homoseksualcev v primerjavi z ženskami. Že pri ugotavljanju pomembnosti družine kot vrednote sem ugotovila, da ženske družini pripisujejo večjo vrednost kot moški. Ker ženske družino smatrajo kot zelo

pomembno v več odstotkih kot moški, jim oblika družine očitno ni pomembna toliko kot moškim. Rus in Toš (2005, 121) pa pravita, da so ženske na splošno bolj tolerantne, kar se je izkazalo tudi pri stališčih o istospolnih družinah.

Pri preverjanju naslednje hipoteze sem želela ugotoviti, ali mlajši bolj soglašajo z istospolnimi družinami kot starejši. Ker pa je stopnja značilnosti nad 0,05, ne moremo trditi, da starost vpliva na to, kakšno je posameznikovo stališče o istospolnih družinah. Na vprašanje je odgovarjalo 36 oseb, starih od 18 do 25 let, 83 oseb, starih od 26 do 33 let, 107 oseb, starih od 34 do 41 let ter 537 oseb, starih od 42 do 65 let.

Inglehart (v Rus in Toš 2005, 109) pravi, da so mladi bolj strpni do novih življenjskih slogov. A pravi, da je to značilno le za gospodarsko in politično stabilne države, medtem ko je pri nestabilnih državah ravno obratno – da so mladi manj strpni kot starejši. Očitno je gospodarska kriza v letu 2008 že prizadela mlade, a hkrati ne do te mere, da bi bili mlajši manj strpni v primerjavi s starejšimi. Razlog za manjšo strpnost v primeru nestabilnosti države naj bi bil odziv na negotovo okolje v katerem živimo. Rus in Toš (2005, 110) pravita, da ne moremo biti odprti, kadar se ljudje počutijo ogrožene.

Van der Akker (2013) tudi ugotavlja, da obdobje, v katerem smo bili vzgojeni vpliva na naša stališča do homoseksualcev. Starejši so bili vzgojeni v času, ko so ljudje živeli v prepričanju, da je homoseksualnost bolezen. Danes pa tudi zakon določa, da imajo homoseksualne osebe enake pravice kot heteroseksualne, zato sedaj mladi homoseksualnost dojemajo kot nekaj normalnega. Ker v Sloveniji temu še ni tako (ali pa vsaj ni bilo dvajset let nazaj – torej v obdobju, ko do odraščale najmlajše osebe, ki so sodelovale v raziskavi), imajo Slovenci še vedno negativna stališča do homoseksualnih oseb ter posledično tudi do istospolnih družin.

Ugotavljala sem tudi, ali se stališča o istospolnih družinah razlikujejo glede na doseženo stopnjo izobrazbe. Spodnja tabela prikazuje povezanost dosežene stopnje izobrazbe ter soglašanjem z dejstvom, da bi homoseksualni pari posvojili otroka.

Tabela 6.4: Soglašanje z istospolnimi družinami glede na doseženo stopnjo izobrazbe

	OŠ	Končana strokovna ali 4-letna SŠ	Končana višja šola ali fakultete	Magisterij, doktorat
Soglašam	12,6 %	19,4 %	19,5 %	30 %
Niti – niti	8,9 %	14,5 %	14,1 %	13,3 %
Ne soglašam	78,5 %	66,1 %	66,4 %	56,7 %

Vir: Evropska raziskava vrednot (2008).

Iz tabele je razvidno, da nižja kot je stopnja izobrazbe, manj ljudi soglaša z istospolnimi družinami in obratno; višja stopnja izobrazbe vpliva na višji odstotek soglašanja z istospolnimi družinami. Le 12,6 % oseb z osnovno šolo soglaša z istospolnimi družinami, 19,4 % oseb s strokovno oziroma srednjo šolo, 19,5 % oseb s končano višjo šolo ali fakulteto ter 30 % oseb, ki imajo magisterij ali doktorat soglaša z istospolnim družinam. Na vprašanje je odgovarjalo 293 oseb s končno osnovno šolo, 772 oseb s končano srednjo šolo, 220 oseb s končano višjo šolo ali fakulteto ter 30 oseb, ki so končale magisterij ali doktorat.

Rus in Toš (2005, 161) navajata, da ima izobrazba velik oziroma celo odločujoč vpliv na univerzalistično pojmovanje družinske skupnosti. Lottes in Kuriloff (1994) sta ugotovila, da so imeli študentje ob koncu študija (v primerjavi s študenti v prvem letniku) manj zavračujoča stališča do homoseksualcev. Vpliv izobrazbe na posameznika razlagata s teorijami o vplivu okolja na posameznika – stališča so namreč priučena ter kulturno determinirana. Tudi Ohlander (2005) pravi, da osebe z dokončano fakulteto kažejo manj neodobravanja do homoseksualcev. To pojasni z dejstvom, da izobraževalne ustanove spodbujajo strpnost do homoseksualcev s tem, ko ljudi učijo o raznolikosti. Drugi razlog pa je, da v šolskem sistemu spodbujajo kognitivno sofisticiranost in razmišljanje, kar posameznikom omogoča, da bolje ocenjujejo novosti oziroma nove ideje. Van der Akker (2013) glede izobrazbe pravi, da nas izobraževalni sistem socializira ter nadgrajuje naša stališča, ker bi naj razširila znanje posameznikov ter simulirala kritično mišljenje. Učili bi naj tudi, da imamo vsi iste pravice ne glede na spolno usmerjenost. Ker pa so bolj izobraženi dlje časa v izobraževalnem sistemu, tudi bolj sprejemajo istospolno usmerjene osebe.

6.7 Preverjanje hipotez

Prvo hipotezo, *ženske bolj soglašajo z istospolnimi družinami kot moški* lahko potrdimo. 20,5 % žensk soglaša z dejstvom, da bi homoseksualni pari morali posvojiti otroke, medtem ko s tem soglaša le 15,5 % moških.

Drugo hipotezo, ki pravi, da *mlajši bolj soglašajo z istospolnimi družinami kot starejši* zavrnilo. Ne moremo torej trditi, da starost vpliva na stališče posameznika o istospolnih družinah.

Tretjo hipotezo, *osebe z doseženo višjo stopnjo izobrazbe bolj soglašajo z istospolnimi družinami kot osebe z nižjo stopnjo izobrazbe* lahko potrdimo. Le 12,6 % oseb s končano osnovno šolo soglaša z istospolnimi družinami, 19,4 % oseb s strokovno oziroma srednjo

šolo, 19,5 % oseb s končano višjo šolo ali fakulteto ter 30 % oseb, ki ima magisterij ali doktorat soglaša z istospolnim družinam.

7 SKLEP

Slovenci smo torej zelo zavračajoči do istospolnih družin. V velikemu številu nasprotujemo dejstvu, da bi homoseksualni pari lahko posvojili otroke. Glede na to, da nam je družina najpomembnejša vrednota nam to pove, da je v Sloveniji še vedno zelo zakoreninjena nuklearna družina, kakršnekoli drugačne oblike pa ne sprejmemo. Ker je slovenska družba retradicionalizirana, so posledično tudi naša stališča tradicionalna, vključujoč stališča do istospolnih družin.

Čeprav nastanek istospolnih družin potrjuje, da je obdobje modernosti in nuklearnih družin za nami, menim da to še ne pomeni, da živimo v postmodernosti, vsaj kar se tiče našega dožemanja družin, ki so različne od nuklearne. Družine se preoblikujejo, vedno več je enostarševskih družin, istospolnih družin ter drugih oblik, ki jih prej nismo poznali. A rezultati naloge kažejo, da so stališča Slovencev še precej zasidrana v moderni. Tudi Rus in Toš (2005, 123–124) pravita, da na vrednote ne moremo gledati enoznačno, saj raziskave kažejo, da v evropskih državah obstaja prepletanje med modernimi in postmodernimi vrednotami. Postmaterialistične vrednote obstajajo namreč takrat, ko ima vsak nekaj njenih članov družbe relativno visoko stopnjo ekonomske in fizične varnosti (Abramson in Inglehart 1995, 99), kar pa za Slovenijo ne moremo trditi. Tudi Švabova (2001) meni, da so teorije o tem, da so danes v ospredju vrednote, ki se navezujejo na kakovost življenja, le deloma resnične, saj držijo bolj za urbano populacijo. Globalizacija namreč znižuje raven preživetja, odziv prebivalstva pa je zatek k retradicionalizaciji, kar onemogoča modernizacijo tako na družbeni kot gospodarski ravni. Poleg tega pa obstaja povezanost med ekonomska razvitostjo ter vrednotnimi usmeritvami (Vehovar 2009, 8–9).

Omenimo tudi, da ne glede na sociodemografske podatke tako pri spolu, starosti, kot stopnji dosežene izobrazbe ni velikih razlik – torej v nobenem primeru nisem našla profila oseb, ki bi v veliki meri soglašali z istospolnimi družinami.

Van der Akker (2013) pravi, da so ljudje, ki živijo v državi, kjer so pravice homoseksualcev omejene, bolj izpostavljeni normam, ki nasprotujejo homoseksualcem. Norme in prepričanja se namreč izoblikujejo na podlagi družbe, v kateri živimo. In ker v Sloveniji ni sprejet zakon, ki bi homoseksualnim parom omogočal posvojitev otrok, so naša stališča še vedno zelo zavračajoča. Van der Akker (Prav tam) je namreč ugotovil, da je neodobranje homoseksualcev najmanjše ravno tam, kjer zakon homoseksualcem dovoljuje poroko. Na podlagi tega menim, da vse omejitve glede tega tudi v Sloveniji vzdržujejo negativna stališča do istospolnih družin.

Ne glede na to pa bi se morali zavedati, da so argumenti proti istospolnim družinam precej sporni, saj se vedemo, kot da zavračamo nekaj, kar se še ne dogaja. Urek (2005, 167–168) pravi, da bi se morali zavedati, da ne govorimo o nečem, kar bi teoretično lahko obstajalo, ampak o družinah, ki že obstajajo. Nadaljuje, da so se »pomembno spremenile vrednote in predstave o družinskem življenju, ki uvajajo nekatera ključna razlikovanja med današnjim in nekdanjim pojmovanjem družine.« Nekoč so bile enostarševske družine stigmatizirane, danes pa so popolnoma legitimne. Stremimo torej k temu, da bomo tako dojemali tudi istospolne družine.

Naj omenim še pomanjkljivosti diplomskega dela. Izpostavila bi predvsem prostorsko omejitev, ki je onemogočila preverjanje hipotez z več vprašanji. Tako bi bilo preverjanje hipotez tudi bolj verodostojno. Druga pomankljivost je sekundarna analiza. Težava se pojavi pri dejstvu, da je bila narejena v letu 2008, od takrat pa je minilo že pet let. Omeniti pa je potrebno tudi, da nas sekundarna analiza omeji na podatke, ki so dostopni ter jih ne moremo spreminjati. Lastna raziskava bi te težave najverjetneje lahko preprečila.

8 LITERATURA

- Abramson, Paul R. in Ronald Inglehart. 1995. *Value Change in Global Perspective*. United States of America: The University of Michigan Press.
- Čačinovič Vogrinčič, Gabi. 1995. *Dopolnjene družine*. V *Družine: Različne – enakopravne*, ur. Tanja Rener, Vika Potočnik in Vera Kozmik, 120–126. Ljubljana: Vitrum.
- Giddens, Anthony. 2000. *Preobrazba intimnosti: spolnost, ljubezen in erotika v sodobnih družbah*. Ljubljana: Založba/cf* (Rdeča zbirka).
- Van der Akker, Hanneke. 2013. Disapproval of Homosexuality: Comparative Research on Individual and National Determinants of Disapproval of Homosexuality in 20 European Countries. *International Journal of Public Opinion Research* 25 (1): 64–86.
- Herek, M. Gregory. 1988. Heterosexuals' attitudes toward lesbians and men: Correlates and gender differences. *The Journal of Sex Research* 25 (4): 451–477.
- Kite, E. Mary. 1996. Sex Differences in Attitudes Toward Homosexual Persons, Behaviors, and Civil Rights A Meta-Analysis. *Personality and Social Psychology Bulletin* 22 (4): 336–353.
- Lešnik Musek, Petra. 1996. Vrednote v različnih obdobjih. *Anthropos* 28 (5): 122–135.
- Lottes, L. Ilsa in Peter J. Kuriloff. 1994. The Impact of College Experience on Political and Social Attitudes. *Sex Roles* 31 (1/2): 31–54.
- Malnar, Brina in Ivan Bernik. 2004. *S Slovenkami in Slovenci na štiri oči: ob 70-letnici sociologa Nika Toša*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Malnar, Brina, Slavko Kurdija, Mitja Hafner Fink, Samo Uhan in Janez Štebe. 2008. *Slovensko javno mnenje 2008/1: Evropska raziskava vrednot*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij, Arhiv družboslovnih podatkov.
- Mavsar, Ana. 2012. *Civilna iniciativa zbrala več kot 40.000 podpisov proti zakoniku*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/slovenija/civilna-iniciativa-zbrala-vec-kot-40-000-podpisov-proti-zakoniku/228475> (1. julij 2013).
- Musek, Janek. 1993. *Znanstvena podoba osebnosti*. Ljubljana: Educy.
- --- 2000. *Nova psihološka teorija vrednot*. Ljubljana: Inštitut za psihologijo osebnosti.

- --- 2003. *Raziskovanje vrednot v Sloveniji in vrednotni univerzum Slovenije*. Dostopno prek: <http://www.prihodnost-slovenije.si/up-s/ps.nsf/krf/6E9DC6507D449582C1256E940046C554?OpenDocument> (30. junij 2013).
- --- 2010. *Psihologija življenja*. Ljubljana: Inštitut za psihologijo osebnosti.
- Nastran Ule, Mirjana. 1997. *Temelji socialne psihologije*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- --- 2002. Spremembe odraščanja v sodobnih družbah tveganj. *Socialna pedagogika* 6 (3): 221–238.
- Ohlander, Julianne. 2005. Explaining educational influences on attitudes toward homosexual relations. *Social Science Research* 34 (4): 781–799.
- Renner, Tanja, Mateja Sedmak, Alenka Švab in Mojca Urek. 2006. *Družine in družinsko življenje v Sloveniji*. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper.
- Rokeach, Milton. 1973. *The Nature of Human Values*. New York: The Free Press.
- Rus, Veljko in Niko Toš. 2005. *Vrednote Slovencev in Evropejcev*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Rus, Veljko S. 2011. *Socialna, societalna in socio-psiho-logija, psiho-sociologija*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Schermerhorn, John R., James G. Hunt in Richard N. Osborn. 2002. *Core Concepts in Organizational Behaviour*. New York: Wiley Serues in Management.
- Švab, Alenka. 2001. *Družina – od modernosti k postmodernosti*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Uhan, Samo. 1998. *Prava in neprava mnenja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Ule, Mirjana. 2009. *Socialna psihologija – Analitični pristop k življenju v družbi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Urek, Mojca. 2005. Lezbične in gejevske družine v Sloveniji: implikacije za socialno delo. *Družboslovne razprave* XXI (49/50): 155–174.
- Vehovar, Urban. 2009. Vrednote prebivalstva Republike Slovenije in možnosti za nadaljnjo modernizacijo slovenske družbe: Proces retradicionalizacije družbe kot dejavnik njene modernizacijske blokade. *Raziskave & razprave* 2 (3): 3–39.
- Wilkie, L. William. 1994. *Consumer behaviour*. New York: Wiley International editions.

PRILOGA A: IZPIS IZ SPSS

Vrednote prebivalcev RS

Vrednote - delo

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	zelo pomembno	801	58,6	58,7
	precej pomembno	483	35,4	94,1
Valid	ne preveč pomembno	71	5,2	99,3
	sploh ni pomembno	9	,7	100,0
	Total	1364	99,9	100,0
Missing	System	2	,1	
Total		1366	100,0	

Vrednote - družina

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	zelo pomembno	1138	83,3	83,5
	precej pomembna	188	13,8	97,3
Valid	ne preveč pomembno	23	1,7	99,0
	sploh ni pomembno	14	1,0	100,0
	Total	1363	99,8	100,0
Missing	System	3	,2	
Total		1366	100,0	

Vrednote – prijatelji in znanci

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	zelo pomembno	662	48,5	48,6
	precej pomembno	581	42,5	91,2
Valid	ne preveč pomembno	114	8,3	99,6
	sploh ni pomembno	6	,4	100,0
	Total	1363	99,8	100,0
Missing	System	3	,2	
Total		1366	100,0	

Vrednote – prosti cas

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	zelo pomembno	538	39,4	39,6	39,6
	precej pomembno	645	47,2	47,5	87,0
Valid	ne prevec pomembno	160	11,7	11,8	98,8
	sploh ni pomembno	16	1,2	1,2	100,0
	Total	1359	99,5	100,0	
Missing	System	7	,5		
Total		1366	100,0		

Vrednote - politika

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	zelo pomembno	37	2,7	2,7	2,7
	precej pomembno	187	13,7	13,8	16,5
Valid	ne prevec pomembno	706	51,7	52,0	68,5
	sploh ni pomembno	427	31,3	31,5	100,0
	Total	1357	99,3	100,0	
Missing	System	9	,7		
Total		1366	100,0		

Vrednote - vera

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	zelo pomembno	189	13,8	14,0	14,0
	precej pomembno	362	26,5	26,7	40,7
Valid	ne prevec pomembno	489	35,8	36,1	76,8
	sploh ni pomembno	314	23,0	23,2	100,0
	Total	1354	99,1	100,0	
Missing	System	12	,9		
Total		1366	100,0		

Pomembnost družine, spol

druzina * Spol Crosstabulation

		Spol		Total		
		moški	ženski			
druzina	zelo pomembno	Count	492	646	1138	
		% within družina	43,2%	56,8%	100,0%	
		% within Spol	78,5%	87,8%	83,5%	
		% of Total	36,1%	47,4%	83,5%	
		Count	110	78	188	
		% within družina	58,5%	41,5%	100,0%	
		% within Spol	17,5%	10,6%	13,8%	
		% of Total	8,1%	5,7%	13,8%	
		Count	16	7	23	
		% within družina	69,6%	30,4%	100,0%	
		% within Spol	2,6%	1,0%	1,7%	
		% of Total	1,2%	0,5%	1,7%	
sploh ni pomembno		Count	9	5	14	
		% within družina	64,3%	35,7%	100,0%	
		% within Spol	1,4%	0,7%	1,0%	
		% of Total	0,7%	0,4%	1,0%	
	Total		Count	627	736	1363
			% within družina	46,0%	54,0%	100,0%
		% within Spol	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	46,0%	54,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	22,378 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	22,428	3	,000
Linear-by-Linear Association	20,303	1	,000
N of Valid Cases	1363		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,44.

Pomembnost družine, starost

druzina * leto_rojstva Crosstabulation

		leto_rojstva				Total	
		18 - 25 let	26 - 33 let	34 - 41 let	42 - 65 let		
druzina	zelo pomembno	Count	32	67	104	467	670
		% within druzina	4,8%	10,0%	15,5%	69,7%	100,0%
		% within leto_rojstva	80,0%	75,3%	89,7%	84,9%	84,3%
		% of Total	4,0%	8,4%	13,1%	58,7%	84,3%
		Count	5	12	10	70	97
		% within druzina	5,2%	12,4%	10,3%	72,2%	100,0%
		% within leto_rojstva	12,5%	13,5%	8,6%	12,7%	12,2%
		% of Total	0,6%	1,5%	1,3%	8,8%	12,2%
		Count	2	7	2	8	19
		% within druzina	10,5%	36,8%	10,5%	42,1%	100,0%
		% within leto_rojstva	5,0%	7,9%	1,7%	1,5%	2,4%
		% of Total	0,3%	0,9%	0,3%	1,0%	2,4%
	Count	1	3	0	5	9	
	% within druzina	11,1%	33,3%	0,0%	55,6%	100,0%	
	% within leto_rojstva	2,5%	3,4%	0,0%	0,9%	1,1%	
	% of Total	0,1%	0,4%	0,0%	0,6%	1,1%	
Total		Count	40	89	116	550	795
		% within druzina	5,0%	11,2%	14,6%	69,2%	100,0%
		% within leto_rojstva	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	5,0%	11,2%	14,6%	69,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	23,521 ^a	9	,005
Likelihood Ratio	19,307	9	,023
Linear-by-Linear Association	7,403	1	,007
N of Valid Cases	795		

a. 7 cells (43,8%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,45.

Pomembnost družine, izobrazba

druzina * sola Crosstabulation

		sola				Total		
		OŠ	Strokovna in SŠ	Viša šola in fakulteta	Magisterij in doktorat			
druzina	zelo pomembno	Count	253	654	199	28	1134	
		% within druzina	22,3%	57,7%	17,5%	2,5%	100,0%	
		% within sola	80,6%	83,4%	87,3%	90,3%	83,6%	
		% of Total	18,6%	48,2%	14,7%	2,1%	83,6%	
		precej pomembno	Count	47	113	24	3	187
		% within druzina	25,1%	60,4%	12,8%	1,6%	100,0%	
		% within sola	15,0%	14,4%	10,5%	9,7%	13,8%	
		% of Total	3,5%	8,3%	1,8%	0,2%	13,8%	
		ne preveč pomembno	Count	10	9	3	0	22
		% within druzina	45,5%	40,9%	13,6%	0,0%	100,0%	
		% within sola	3,2%	1,1%	1,3%	0,0%	1,6%	
		% of Total	0,7%	0,7%	0,2%	0,0%	1,6%	
	sploh ni pomembno	Count	4	8	2	0	14	
	% within druzina	28,6%	57,1%	14,3%	0,0%	100,0%		
	% within sola	1,3%	1,0%	0,9%	0,0%	1,0%		
	% of Total	0,3%	0,6%	0,1%	0,0%	1,0%		
Total		Count	314	784	228	31	1357	
		% within druzina	23,1%	57,8%	16,8%	2,3%	100,0%	
		% within sola	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	23,1%	57,8%	16,8%	2,3%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,568 ^a	9	,306
Likelihood Ratio	10,648	9	,301
Linear-by-Linear Association	6,093	1	,014
N of Valid Cases	1357		

a. 6 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,32.

Stališča o istospolnih družinah, spol

Istospolne družine * Spol Crosstabulation

			Spol		Total
			moški	ženski	
Istospolne družine	Soglašam	Count	96	144	240
		% within homoseksualci	40,0%	60,0%	100,0%
		% within Spol	15,5%	20,5%	18,2%
		% of Total	7,3%	10,9%	18,2%
	Niti - niti	Count	77	96	173
		% within homoseksualci	44,5%	55,5%	100,0%
		% within Spol	12,4%	13,7%	13,1%
		% of Total	5,8%	7,3%	13,1%
	Ne soglašam	Count	446	461	907
		% within homoseksualci	49,2%	50,8%	100,0%
		% within Spol	72,1%	65,8%	68,7%
		% of Total	33,8%	34,9%	68,7%
Total	Count	619	701	1320	
	% within homoseksualci	46,9%	53,1%	100,0%	
	% within Spol	100,0%	100,0%	100,0%	
		% of Total	46,9%	53,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,867 ^a	2	,032
Likelihood Ratio	6,907	2	,032
Linear-by-Linear Association	6,862	1	,009
N of Valid Cases	1320		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 81,13.

Stališča o istospolnih družinah, starost

Istospolne družine * leto_rojstva Crosstabulation

		leto_rojstva				Total	
		18 - 25 let	26 - 33 let	34 - 41 let	42 - 65 let		
Istospolne družine	Soglašam	Count	6	11	7	72	96
		% within homoseksualci	6,3%	11,5%	7,3%	75,0%	100,0%
		% within leto_rojstva	16,7%	13,3%	6,5%	13,4%	12,6%
		% of Total	0,8%	1,4%	0,9%	9,4%	12,6%
	Niti - niti	Count	2	11	6	60	79
		% within homoseksualci	2,5%	13,9%	7,6%	75,9%	100,0%
		% within leto_rojstva	5,6%	13,3%	5,6%	11,2%	10,4%
		% of Total	0,3%	1,4%	0,8%	7,9%	10,4%
	Ne soglašam	Count	28	61	94	405	588
		% within homoseksualci	4,8%	10,4%	16,0%	68,9%	100,0%
		% within leto_rojstva	77,8%	73,5%	87,9%	75,4%	77,1%
		% of Total	3,7%	8,0%	12,3%	53,1%	77,1%
Total	Count	36	83	107	537	763	
	% within homoseksualci	4,7%	10,9%	14,0%	70,4%	100,0%	
	% within leto_rojstva	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	4,7%	10,9%	14,0%	70,4%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,995 ^a	6	,125
Likelihood Ratio	11,113	6	,085
Linear-by-Linear Association	,195	1	,659
N of Valid Cases	763		

a. 2 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,73.

Stališča o istospolnih družinah, izobrazba

Istospolne družine * sola Crosstabulation

			sola				Total
			OŠ	Strokovna in SŠ	Višja šola in fakulteta	Magisterij in doktorat	
Istospolne družine	Soglašam	Count	37	150	43	9	239
		% within homoseksualci	15,5%	62,8%	18,0%	3,8%	100,0%
		% within sola	12,6%	19,4%	19,5%	30,0%	18,2%
		% of Total	2,8%	11,4%	3,3%	0,7%	18,2%
	Niti - niti	Count	26	112	31	4	173
		% within homoseksualci	15,0%	64,7%	17,9%	2,3%	100,0%
		% within sola	8,9%	14,5%	14,1%	13,3%	13,2%
		% of Total	2,0%	8,5%	2,4%	0,3%	13,2%
	Ne soglašam	Count	230	510	146	17	903
		% within homoseksualci	25,5%	56,5%	16,2%	1,9%	100,0%
		% within sola	78,5%	66,1%	66,4%	56,7%	68,7%
		% of Total	17,5%	38,8%	11,1%	1,3%	68,7%
Total	Count	293	772	220	30	1315	
	% within homoseksualci	22,3%	58,7%	16,7%	2,3%	100,0%	
	% within sola	100,0 %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	22,3%	58,7%	16,7%	2,3%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2- sided)
Pearson Chi-Square	19,154 ^a	6	,004
Likelihood Ratio	19,714	6	,003
Linear-by-Linear Association	11,704	1	,001
N of Valid Cases	1315		

a. 1 cells (8,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,95.